

sten ont-
n gebeds-
r zijn ziel
gepredikte,
el hij van
an Meneb,
erder van
van een
hter niets
dan, om
s zich vin-
en Attis,
it „myste-
nen (onge-
ij aan zijn
ouder zeer

vermoedt,
egenen, en
ester heeft
de dienst
tot, besluit
van wien

un hooren-
ment van
stel in Ce-
nauw con-
zen vriend,
t voor het
deze ziel
er in den
terug naar
schriftelijke
momen en
een aard-
t ook aan
en weg en
endelijk is
enst, hem
ganger van
gemeente
at hij daar
arbeid te
ome, waar
nover den
mogen ge-

kt, dat dit
an Paulus'
n zoon is,
n dat deze
is tot den
verzen nog
nadere ge-
n wat hier

ke van dit
n bij zulke
kerij voert,
het eene,
s het stru-

„gebeden“
hun straks
laet God

hifting, die
hart wordt
chap moe-

gij, dichters
gij, dat gij
n Christus?
istus' pro-
d u het be-
— juist
l een ding
de openba-
r openbaar
n de open-
duidelijk
loochen-
onderricht,
igt u terug
lopen zijt:
als de Goe-
e ziel een
alleen in
t brood uit
el van den
ontvangen.
ar spreekt,
zelve dui-
mer be-
ntwoord te
eljk ding.
licht van
ren mee in
ij hebt nu
ij nu: licht
ristus hou-
id. Ja, een
daarom is

lende centrum is: het groote mysterie, „dit“, ge-
lijk de Auteur het den Apostel in den mond legt,
„dat de Almachtige, de Schepper van hemel en
aarde, Zijn kinderen, die ronddoelden in duisternis,
zoo lief had, dat Hij ze redden wilde voor het offer
van Zijn Zoon, die voor deze lichtschuwe zondaren
Zijn leven gaf.“

Deze gedachte is de kern van het onderwijs,
dat Paulus aan Onesimus geeft en van de predi-
king, die hij in briefvorm tot de gemeenten richt
en in het verhaal aan Timotheüs dicteert. En ze
is de kracht, die allen twijfel van den leerling
overwint, alle zoeken in vinden doet eindigen en
hem straks maakt tot den getrouwen belijder, die
vele jaren lang en tot voor den keizerstroon toe
daarvan getuigenis gegeven heeft.

Een rijke stof inderdaad voor een historisch ver-
haal. En dan door de eigenschappen, die den ver-
teller sieren, nog meer tot haar recht gebracht.
Want het boek boeit van 't begin tot het einde. De
figuur van Onesimus is nergens geidealiseerd,
toch voortdurend aantrekkelijk; de gestalte van den
Apostel verbiedt wekkend; de teekening van het le-
ven der gemeenten en den opbloei van het geloof
kleurrijk en goed. De historische zin van den
Auteur, waarover ik sprak bij het begin van dit
artikel, en zijn talent van schrijven, hebben dit
boek tot een voortreffelijke proeve gemaakt van
stichtelijke lectuur, waard om in wijden kring met
aandacht gelezen te worden. En — dat is het
voornaamste — onder Gods zegen kan het mis-
schien voor lezers, die zijn als Onesimus in zijn
jeugd, prediker zijn van het groote mysterie, dat
ook in hun leven tot heerlijke werkelijkheid wor-
den kan.

Ik beveel met nadruk onzen lezers dit mooie
en goede boek aan. C. T.

¹⁾ Uing, Bosch en Keuning, Baarn.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Een Nederlandsche Zendings-Raad.

Om het gewicht van de zaak, brengen wij den Neder-
landschen Zendings-Raad ter sprake. Tot de oprichting
werd besloten: alleen, onze kerken zijn nog niet toe-
getreden.

In het Zendingsblad brengt de redacteur, ds W. Breu-
kelaar, den Ned. Zendings-Raad ter sprake; ook in an-
dere bladen hadden wij reeds ervan gelezen. Het word
tijd, dat dit punt in ons land werd afgedaan. Wel was
er reeds een zoogenoemde Commissie van Advies; doch
daarmee was niet bereikt, wat men door een Zendings-
Raad bereiken wil.

In het Ned. Zendingsblad lezen wij van de voorbe-
reidende werkzaamheden o.m.: „Hoe vreemd het ook
moge klinken, er blijkt, dat er nog geen Ned. Zendings-

de masjaal, zelfs de masjaal, nog een uiterste reme-
die van genade, gelijk een schep in de lendenen
van den man die in de sneeuw in den vriesnacht
dreigt in te slapen, genade is: raakt hij 't bewust-
zijn kwijt, dan slaapt hij in — voor goed. De
masjaal is licht. Al wat openbaar maakt,
óók van binnen, is licht. De één zal om
den masjaal vergenoegd terugkeeren naar den ar-
beid van zijn eigen ziel, om geld uit te wegen
voor hetgeen geen brood is, zielsarbeid te be-
steden voor wat toch niet verzadigen kan; en de
ander zal tot het ware brood, dat God hem reikt,
te meer begeertig zijn. Hij eet de rol. Staat er een
opschrift op: Masjaal? Raadselspreuk? Niettemin,
hij neemt en eet: het zal bitter zijn of zoet of
die twee tezamen; maar God zal hem Zijn weg
wel leeren....

Dus liggen ook in den masjaal al de
schatten der wijsheid en der kennis
verborgen. Maar ze lokken, ze lonken. In den
masjaal laat Christus ons gevoelen, dat al Zijn
duidelijk gesproken antwoorden toch in hun ver-
borgenen diepten zoo veel wonderbaarlijkheid be-
vatten, dat Hij maar even Zijn profetenmantel binnenst
buiten behoeft te voeren, en die profetenmantel blijkt
met raadselsstof gevoerd. Op het kleed, dat Hij
als profeet onder ons draagt, is de naam van God
en van Gods deugden in menschen schrift gebo-
ruurd, zelfs de dwazen kunnen niet dwalen; maar
de binnenzijde van Zijn verheven kleed is gebo-
ruurd met figuren van cherubijnen, of zijn het
demonen?... in elk geval het zijn figuren, die
ik niet verstaan kan, en die mij nopen, heen te
gaan, of anders, Hem geheel te vertrou-
wen, en Hem te grijpen bij Zijn kleed, daar, waar
Hij zich laat grijpen. Christus' doorlopend
profetisch onderricht, (waarop Hij zich dan ook
beroepen heeft voor zijn rechters, h.v. Annas) het
is klaarblijkelijk; het maakt het verborgene
openbaar. Maar Christus' masjaal, (dien Hij
trans in geding hoort komen voor Kajafas,) die
maakt het openbare weer verborgen.

Raad is. Wel is de Nederlandsche zending sedert 1921
aangesloten bij den Internationalen Zendings-Raad,
die wordt samengesteld uit landelijke organisaties, maar
de goede schakel was er in Nederland nog niet. De
Commissie van Advies inzake het Zendingsconsulaat
deed als zoodanig dienst, maar dit is slechts aanvaard
als tijdelijke maatregel.

Wat deze Commissie was? „Betrekkelijk willekeurig
was haar samenstelling. De voorzitter van het Ned. Bij-
bel-Genootschap noodigde de hem bekende voormannen
in de zendingsbeweging uit om samen te komen; en het
Bijbelgenootschap zorgde voor een deel der agenda, door
advies te vragen over allerlei aangelegenheden, welke
de Zendingsconsul had aangehangig gemaakt. Een der
zendingsdirectoren trad op als secretaris en voerde cor-
respondentie met het consulaat. Als men toch samen
was, kwamen er vanzelf ook andere algemeene belan-
gen ter sprake, en zoo oefende de Commissie invloed
op den gang van zaken. Toen de Int. Zend. Raad in 1921
in het leven werd geroepen, kon de Commissie van Ad-
vies voor Nederland de plaats innemen, die in andere
landen door den Nationalen Zend. Raad werd ingenom-
men. Zij benoemde dan ook de afgevaardigden van Ne-
derland in den I. Z. R., en in den Kontinentalen Aus-
schutz. Maar zuiver was dit niet; de leden der C. van A.
waren geen afgevaardigden hunner corporaties, en zij
hadden geen enkel mandaat; zij vormden een betrekkelijk
willekeurige groep van deskundigen“.

Het lag dus voor de hand, dat naar het betere werd
gezocht, en gestreefd om het voorbeeld der andere lan-
den te volgen: de instelling van een Nationalen Zen-
dings-Raad.

Het Ned. Bijbel-Genootschap, waaraan wij ook voor
de zending zoo onzaglijk veel te danken hebben, nam
het initiatief. Terwijl de C. van A. statuten had ontwor-
pen voor zulk een Ned. Z. R., nam het Bijbel-Gen. deze
over, en zond het toe aan de zendende kerken en de zen-
dingscorporaties.

Op 10 Oct. werd toen een vergadering gehouden, de
statuten werden vastgesteld, en alzoo tot instelling van
den N. Z. R. besloten.

Er waren groote moeilijkheden te overwinnen. Immers,
de zending is in ons land geen eenheid. Al staan de ker-
ken en corporaties met elkander op zeer vriendschap-
pelijken voet, en al houdt men vooral in Indië sterke
voeling met elkander, gelijk uit de oprichting en instand-
houding van het Zendingsconsulaat blijkt, toch waren
er tegen de oprichting van een N. Z. R. groote bezwaren.

Zou zulk een Raad niet de allures aannemen van een
opperraad over de Zending? Zou het niet straks de la-
kens uitdeelen, en de zending leiden in bepaalde banen?

Het waren met name onze kerken, die dit bezwaar
vreesden. Het moest dus vaststaan, dat zulk een Raad
in geen enkel opzicht aan de zelfstandigheid der kerken
en corporaties afbreuk deed; de vrijheid moest gehand-
haafd blijven.

Een andere moeilijkheid was: moet de N. Z. R. ook
een grondslag hebben?

De meeste corporaties vonden dit niet noodig; immers
elke corporatie heeft een eigen grondslag, en bij verzoek
tot toetreding zou die grondslag kunnen worden ge-
toetst. Maar anderen waren hiermee niet tevreden; en
ook op dit punt zullen onze kerken wel haar eischen
hebben gehad. De meerderheid heeft toegegeven, en er

Dus mag de mensch, die de raadselspreuk uit
Christus' mond vernomen heeft, maar één daad-
werkelijke toepassing er op maken: hij moet
den raadselsbrief naar Jezus zelf nu brengen, vra-
gende: breek Gij de zegels, lees mij de woorden,
openbaar mij den verborgen zin, want zalig is
hij, die aan den masjaalspreker Jezus niet geërgerd
wordt.

De masjaal verhindert mij, Gods woord tot men-
schenwoord te maken; en van de zon der waar-
heid te zeggen: ik heb de formules van haar licht
gevonden. De masjaal herinnert mij op de pijn-
lijkste — maar welddigste — manier eraan, dat
ik het Woord niet scheiden mag van zijn
verheven Spreker.

Dat is de groote vermaning van den ma-
sjaal van Jezus.

En deze vermaning lag nu óók opge-
sloten, en werd óók aangedrongen, in
den masjaal, dien Jezus sprak, toen Hij
den tempel had gezuiverd. Als men het
toen door Hem gesproken, raadselachtig, woord los-
maakt van zijn eigen spreker, en Jezus'
uiterlijke daad en hoorbaar gesproken woord
weigert te zien in verband met Zijn innerlijk
wezen en met Zijn doorlopende openbaring van
alle plaatsen en alle tijden, dan kan men van Jezus
alles maken wat men wil: tempelver-
woester of tempelbouwer, revolutionair of refor-
mator; breker of vervuller; toevenaar of profeet;
treiteraar met raadselen of geneesmeester, die god-
delijke antwoorden geeft; familie van de egyptische
en grieksche orakels, waar men ook in raadselen
spreekt, om te verbergen, dat men niets te open-
baren heeft, of de groote profeet van Israël; één,
die God verzoekt door bravourstukjes van dom-
men, overmoedigen durf, die een beleediging zijn
van den heiligen tempelstijl, of één, die voor God
vrees en heeft, en Gods tempel eert als Gods
huis, omdat Hij zelf van God doorwoond is.

Indien de historische verschijning van „Jezus“
niet verklaard wordt uit Gods eeuwige idee van
„Christus“, dan is Jezus, en ook Zijn ma-
sjaal, met alle andere wereldmachten en wereld-

werd aan hen, die een grondslag begeerden, gevraagd
zulk een grondslag te formuleeren. Dit is geschied.

Wij schrijven dezen grondslag even over:

Art. 3. De N. Z. R. staat op den grondslag der Heilige
Schrift, die hij erkent als het Woord van God, en mis-
dien als regel van geloof en leven, terwijl hij instemt
met de apostolische geloofsbelijdenis.

Wij verheugen ons er over, dat deze formulering
met alle atemmen werd goedgevonden. In zeker opzicht
kunnen wij niet geheel voldaan zijn; maar nu een grond-
slag begeerd werd, kon niet anders dan deze worden
genomen, waarmee de andere zendingen instemmen.
Het zegt veel, dat de Nederlandsche zending eenparig
uitgaat van de belijdenis, dat de Heilige Schrift als het
Woord van God moet worden erkend en gelden als
regel van geloof en leven. Op dezen grondslag is samen-
werking mogelijk.

Wat deze Raad bedoelt? Op deze vraag geeft art. 2
een wel omschreven antwoord, dat wij ook nog opne-
men:

Het doel van den N. Z. R. is:

a. de bevordering der onderlinge gemeenschap en der
eendrachtige samenwerking tusschen de aangesloten
lichamen, met volkomen eerbiediging van elks afgeheele
zelfstandigheid en vrijheid;

b. de aangesloten lichamen te dienen van advies bij
de behartiging van algemeene zendingsbelangen, met
bevoegdheid om van deze adviezen kennis te geven aan
de Regeering en andere lichamen;

c. bij de behartiging van bijzondere belangen der aan-
gesloten lichamen deze op daartoe strekkend verzoek
hulp te bieden;

d. de Protestantische Nederl. zending te vertegenwoor-
digen in de internationale zendingsorganisaties.

Op 10 Oct. j.l. werd dan de stichtingsvergadering van
dezen Raad gehouden. Alle corporaties traden toe. Ech-
ter met één uitzondering: de Gereformeerde kerken.

Wij lezen daarvan in het „Ned. Zendingsblad“: „De
Zendingsdeputaten der Geref. kerken, die aan de voor-
bereiding hebben meegewerkt, konden nog niet toetre-
den, omdat zij daartoe geen mandaat ontvangen hebben.
Zij moesten een besluit afwachten van de Generale Sy-
node in 1930. Met algemeene stemmen werd daarom be-
sloten, deze zendingsdeputaten uit de noodigen aan de
werkzaamheden van den Zendingsraad met adviseeren-
de stem deel te nemen, totdat genoemde Synode zich zal
hebben uitgesproken“.

Uit deze woorden maken wij op, dat de gedachte
heerschte, dat de Synode zulk een besluit wel nemen zal.
Maar ds Breukelaar laat zich in ons „Zendingsblad“
ietwat anders, in elk geval meer gereserveerder, uit:

„De zending van de Geref. kerken in Nederland staat
nog geheel vrij ten opzichte van den Zendingsraad. Wel
is deze zaak ook in de vergadering van de deputaten
der Gen. Synode besproken, maar terecht hebben zij be-
sloten, zich hierover niet uit te spreken en geen beslissing
te nemen, maar dit geheel over te laten aan de e.k. Gen.
Syn. Wel zijn ds Pol en ondergeteekende (ds Br.) uit-
genoodigd om de vergadering van den 10en Oct. bij te
wonen, waaraan zij hebben voldaan. Maar zij hebben
uudrukkelijk uitgesproken, dat de deputaten niet be-
voegd waren om over de toetreding eenige beslissing te
nemen, en ook niet konden zeggen, wat de Gen. Syn.
te deze zaak zou beslissen.“

menschen begrepen, passief opgenomen, met ons
allen mee, in den vicieuze cirkel, waarover de
Prediker geklaagd heeft, tot zijn oogen er bijna
blind waren geschied. Maar „Jezus“ is de
„Christus“. En als „Christus“, dus in Zijn
ambi. overeenkomstig Zijn messiaansche
ambi. spreekt Hij zijn masjaal. De masjaal van
„Jezus“ kwelt daarom de menschen zoo intensief,
omdat die raadselspreuk mede alles onderwerpt
aan „Christus“. Elk, die uit diepten hunkert
naar God, roept na den masjaal van „Jezus“, om
het antwoord van „Christus“. Maar wie den
honger naar God niet kent, wrijft zich de handen
als hij met den duivel onderhandelt, en als deze
hem de formule van buiten leert, die hij straks
zeggen moet tot God: „als ik verloren ga, is het
Uw schuld, Gij spreekt in raadselen, althans de
profeet, dien Gij mij gegeven hebt.“ Die laatste
hijzin is ook door Adam eens gezegd. Somme-
ge van Adams kinderen leeren hem van buiten,
hoewel Adam zelf hem haastig heeft herroepen.

Maar nu de Heiland?

Nu de tweede Adam?

Nu komt Hij in zijn eigen netten; nu raakt Hij
verward in eigen garen. Want Hij is de Christus.
Dus komt Gods masjaalspreker, de Zoon
des menschen, in Zijn eigen „crisis“. Want
Hij heeft bij het begin van Zijn optreden den
masjaal geworpen onder Zijn volk.

Maar, aan het einde gekomen, plukt Hij — is
Hij geen Borg? — zijn eigen wrange vruchten.

Indien Christus den masjaal niet had geworpen
onder de welverzekerde voedselheeren van den
tempel, dan zou zijn vonnis niet zoo ras tegen Hem
uitgesproken zijn. Maar Hij heeft den masjaal ge-
sproken, en — het drijft hem in den dood.

Immers, zijn vijanden keerden straks den ma-
sjaal tegen hem. In het lijdensverhaal lezen we,
dat voor het Sanhedrin dat bekende woord over
tempel-abraak en tempel-opbouw tegen Hem is aan-
gewend, door de „getuigen à charge“.

Want het Sanhedrin, dat reeds zoo heel lang

De zending van de Geref. kerken staat er dus nog geheel buiten. Enerzijds zijn er tegen toetreding van onze zending heel wat bezwaren in te brengen, die van veel gewicht zijn, maar anderzijds is er ook heel veel voor te zeggen, dat voor aansluiting pleit. We gaan daar thans echter niet op in.

Wij maken hierbij drie opmerkingen.

Ten eerste, de zending der Geref. kerken staat nog geheel vrij ten opzichte van den Ned. Zend. Raad. Formeel moge dit zoo zijn, maar door de medewerking der deputaten, die, naar het ons toeschijnt, zelfs den grondslag hebben geformuleerd, staan wij toch inderdaad niet heelemaal vrij; met de daad hebben onze deputaten getoond, dat zij den N. Z. R. wenschelijk en mogelijk achten.

Ten tweede, het verwondert ons, dat in het stukje van de Breukelaar niet krachtig de aansluiting werd verdedigd. Nu komen wij onder den indruk, dat het den deputaten niet zooveel schelen kan: enerzijds heel wat bezwaren, anderzijds heel veel vóór te zeggen. Maar partij kiest ons „Zendingsblad“ niet. Dit betreuren wij. Als aansluiting niet gewenscht is, had dit moeten worden uitgesproken en aangetoond; maar in het omgekeerde geval ook. Met het stukje van het „Zendingsblad“ kan men alle kanten uit.

Ten derde, het schijnt ons toe, dat, volgens het stukje in het „Ned. Zendingsblad“, in den kring der andere zendingen de gedachte heerscht, dat de Synode wel den arbeid van de deputaten onzer kerken zal aanvaarden, en besluiten tot aansluiting. Tot deze gedachte moet dan toch aanleiding zijn gegeven. En wij hopen ook, dat, al zijn er bezwaren (natuurlijk, die blijven altijd), de Synode den deputaten zal opdragen deel te nemen aan dezen Raad. Wij zouden het ten zeerste betreuren, indien een ander besluit genomen werd, en onze kerken zich er buiten hielden.

Al zegt de Breukelaar het niet, wij vertrouwen op grond van de medewerking der deputaten, aan de oprichting van den Raad verleend, dat zij, n.l. de deputaten, de Synode zullen adviseeren tot dezen Raad toe te treden.

Overigens zijn wij die deputaten dankbaar, dat zij tot de formulering der statuten op een wijze hebben bijgedragen, die vrees kan wegnemen en onze kerken gerust kan stellen.

J. D. W.

Vroegdoop in Den Bommel.

De „Maas- en Scheldebode“ schrijft een kroniek over het kerkelijk leven van Den Bommel (Zuid-hollandsche eilanden). O.m. komt daarin deze historische herinnering voor:

Uit het contra doopboek blijkt ons, dat hem hier eenige kinderen zijn geboren, waarbij o.a. in 1806 staat aangeteekend:

tevergeefs getoed heeft, om dan toch wat te vinden, had ten slotte niets gevonden.

Maar eindelijk vinden zij, die Sanhedristen, den masjaal. En dien heeft Christus zelf daar neergelegd.

Neen dat is niet zóó bedoeld, alsof wij Christus aansprakelijk konden stellen voor hun verdwaaien van Zijn woorden, waarvan wij lezen in het verhaal van het proces voor Kajafas. Men zeide: hij heeft gezegd: ik zal den tempel breken. En dit was niet gezegd. Deze gruwel blijft natuurlijk voor rekening van de valsche getuigen. Wanneer zij Christus' woorden: „breekt gij dezen tempel af,“ verdraaien tot die heel andere uitspraak: „ik zal den tempel afbreken,“ dan is dat een vervalsching, die geheel voor rekening blijft van de valsche getuigen.

Maar voor het overige zeggen wij: dit alles heeft Christus zelf gedaan. Het blijkt, dat Christus' raadselspreuk lang is bewaard gebleven in de herinnering. Drie jaren lang heeft Hij geleerd; en uit heel dien schat van redevoeringen wordt niet één punt naar voren gebracht, dan juist die ééne raadselspreuk van 'tallersteerst begin. Zoo heeft Christus, door den masjaal te spreken reeds in den aanvang van Zijn ambtsbediening, zelf Zijn einde naderbij gebracht.

Hij heeft door dien masjaal geschild.

En schifting beteekent altijd óók: de zondaren prikkelen. Een Christus, die de schifting wil, ontbindt Zijn eigen moordenaren.

Aldus — Hij heeft geschild.

Hij heeft de hongerende zielen meer doen hongeren, en toen onder de schaduw van Zijn vleugelen ze bijeen vergaderd, om hun bevend hart te troosten in verzekeerdheden. Zij hebben hoorende wel gehoord, en ziende wel waardig gezien, en opmerkende waarachtig verstaan.

Maar in hetzelfde uur, en door den zelfden masjaal, heeft Christus óók de anderen verhard, omdat zij toch reeds hard waren. Het vette hart heeft Hij nog hard gemaakt, en zij hebben hoorende niet gehoord, en ziende niet gezien, en opmerkende niet verstaan.

En dit is ook geweest de wil van Jezus. Zoo is 't Zijn eigen werk geweest, als hier de masjaal zich tegen Hem keert; de crisis valt Openbaring

„Gedoopt Johanna Cornelia, geboren 28 Aug., gedoopt 28 September; doopgetuigen de hoog edele geboren heer Mr Johan, Baron Meerman, heer van Dalem en Vuren, kamerheer van den Koning van Holland, Ridder der koninklijke orde van verdiensten en lid des departementalen bestuurs van Holland; en de hoog edele geboren vrouwe Anna Cornelia, Baronesse Meerman, geboren Mollerus, in 's-Gravenhage.“

Doopgetuigen kwamen in dezen tijd veelvuldig voor, doch is later wegens misbruik afgeschaft. Over het algemeen doopte men vlug. Een maand als hierboven was zeer, zeer lang; meestentijds liet men den Heiligen Doop toedienen binnen 14 dagen.

Dit is van Den Bommel.

Van het Den Bommel van eertijds.

Het Bommel der vaders. In hunnen nabloe.

Lijdelijkheidsprediking.

In de „Maas- en Scheldebode“ wordt overgenomen een schets van den bekenden Hilbrandt Boschma. Deze heeft een kerkdienst bijgewoond, blijkbaar in één der hervormde gemeenten van de Zuid-hollandsche eilanden, en geeft er een goed geschreven schets van. O.m. lees ik:

Er zijn slechts een drietal gedachten, die de bewoners van het Eenzame Dorp denken; die houden hun zieleleven ontsloten, gelijk de duinen en dijken hun eiland omsloten houden en slechts zelden gaat iemand daar buiten; gedachten, die even onoplosbaar tegenstrijdig zijn als het Leven zelf is. En deze eilandbewoners heeten calvinisten, omdat het calvinisme deze gedachten onder woorden gebracht en ze telkens dieper in hun ziel heeft ingegrift:

dat wij menschen arme verdoemelijke zondaren zijn; dat alleen de genade van God ons redden kan, daar wij zelf niets kunnen doen;

en dat God ons nochtans eenmaal zwaar zal straffen, indien het later blijkt, dat Hij ons deze genade niet geschonken heeft.

Iets anders weten de bewoners van het Eenzame Dorp niet, daar alles wat zij te weten komen tot deze gedachten wordt teruggeleid. En ze willen ook niet anders weten. Dat is hun wijsbegeerte en hun godsdienst tegelijk.

De predikant beklimt den kansel.

Ik heb al heel wat van zijn voorgangers hier zien komen en gaan. Daar waren langen en korten, magren en dikken, blonden en zwarten. Maar wat hun preeken betreft, die waren altijd hetzelfde. Gelijk de wateren daarbuiten altijd op dezelfde wijze langs de kustlijn murmelen en klotsen, onverschillig welke schepen zij voortdragen, zoo murmelen en klotsen hierbinnen altijd dezelfde ideeën langs de wanden van de kerk, onverschillig welke dominees er preeken, en nooit wordt er een andere gedachte gekoesterd. De wisseling van tijden en gebeurtenissen laait hier nooit haar invloed gelden. Daar buiten moge de oorlog een half werelddeel verwoesten, hierbinnen komt men er nooit van te hooren; daarbuiten moge vlak bij de kust, zoodat men zijn noodschoten in de kerk hooren kan, een schip op de zandbank zitten, en worstelen tegen den stormwind, hierbinnen is er geen woord en geen bede, waarin dat feit ook maar wordt aangeroerd; men weet er hier niet van, net zomin als de bewoners van de Mookerheide er van

22:11 is door Zijn eigen raadselspreuk onthouden, en al Zijn dagen zijn één dag van lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid aan God.

* * *

Daarom is in het Evangelie de aanvang van de zitting van het Sanhedrin een prachtig harmonisch vervolg op het einde van de voorloopige zitting bij Annas.

Denk het u zelf maar in.

Voor Annas is Christus geëindigd met de blootlegging van den vicieuze cirkel in de redeneering¹⁾ van de wereld, die het leven verklaren wil uit het leven, en den buitenkant van Jezus uit den buitenkant van Jezus — de historische verschijning, afgedacht van Christus. Datzelfde gebeurt nu óók voor het Sanhedrin. Het raadsel, dat Jezus stelde, is nog voor niemand opgelost hier; niettemin dringt men het raadsel uit het raadsel weg, en „verklaart“ het onbegrepen door hetgeen men van Hem wil begrijpen. Men legt Jezus' raadselen uit aan de hand der commentaren, die het vleesch geschreven heeft. Men is met Jezus niet klaar; maar men werpt Hem desondanks in den maalstroom, in de deining van het leven, dat revolutionairen haart en ook reformatoren, brekers en ook tempelstichters. Zóó gaat men — de groote noodsporg! — Jezus, als ware Hij slechts onderdeel van het wereldgeheel, belichten en verklaren uit de wereld zelf, — alsof die ware begrepen. De voorbarigheid, de brutaliteit van den kaakslag van Annas' bediende, keert, eerst in 't Sanhedrin, en na dien in den strijd der geesten, dagelijks terug. Elk handgeklap van Sanhedristen na deze valsche getuigenis, elke jagende pols van deze oude heeren, die den masjaal tegen Jezus keeren, het is alles een kaakslag tegen Jezus, een aanslag op het hart van den hoogsten Profeet, een spot tegen den Drager van het soevereine gezag, een voorbijgang van het messiaansche vraagstuk, hoewel het in den masjaal zich aandrong met onvermoeide kracht.

* * *

En zoo gaat het nog steeds in de wereld.

Christus heeft het daar altijd gedaan.

Toen Christus zich voor Annas had te verant-

weten. Daarbuiten bloeit de aarde, maar hier binnen denkt men er niet aan; daarbuiten varen de visschers uit in storm en regen en zien Gods wonderwerken in de diepte, maar hierbinnen weet men het niet; hier weet men alleen:

„dat wij arme ellendige zondaren zijn;

dat God ons Zijn genade moet geven, als wij behouden zullen worden;

en dat wij nochtans zwaar door Hem gestraft zullen worden als Hij ons deze genade niet komt te schenken.“

Maar ditmaal ben ik toch een weinig nieuwsgierig. Men heeft mij gezegd, dat de nieuwe dominé nu toch heusch iets bijzonders is!

Een jongeman met weekde doch klare, sympathieke stem. Hij spreekt op eenvoudigen toon den zegen uit en gaat dan langzaam en zeer beheerscht sprekend, voor in gebed.

Hij belijdt voor God, dat wij allen arme, verdoemelijke zondaren zijn, dat we dus afhankelijk zijn van Zijn genade, maar erkent, dat we nochtans zwaar gestraft zullen worden, als we deze genade niet deelachtig worden, ofschoon we niets kunnen doen om ze te verwerven.

En ik bid het eerst eerbiedig mee. Want ben ik een andere, dan de bewoners van het Eenzame Dorp? Leven dezelfde tegenstrijdigheden ook niet in mijn ziel?

Maar als dezelfde gedachten voor de tweede maal in zijn gebed terugkeeren, dan kan ik ze niet recht meer volgen. De derde maal beginnen ze mij te prikkelen. De vierde maal hoor ik ze niet meer. Hoe vaak herhaalt hij in dat gebed, van twintig minuten lengte, diezelfde gedachten? Ik weet het op het laatste niet meer. Ze volgen elkaar op, ze klotsen over elkaar heen, als de baren der zee. De stem, eerst kalm en vredig, wordt gaandeweg sneller en klinkt in steeds hooger timbre, en jaagt als een machine, waarvan de veiligheidsklep bezwaard is. Totdat ze plotseling stil staat en „amen“ zegt. Dan is het uit.

En in eens tot een heel anderen toon overgaande, leest hij kalm zijn tekst af: Handelingen 9 vers 11: „Zie hij bidt.“ Hij begint zijne inleiding met uiteen te zetten, dat wij arme, doemwaardige zondaren zijn en dat wij..... enz.

Als hij een paar minuten bezig is, kijk ik eens rond, om te weten waar ik ben. Ik ben in deze schemerige ruimte mijn plaatsbewustzijn verloren; ik wil het terug hebben. Waar ben ik eigenlijk? Ben ik in een Kerk?

Ben ik in een slaapzaal? Het lijkt wel, of ik in een slaapzaal ben. En toch, wie dacht dat al die menschen slapen, zou hun groot onrecht aandoen. Wie dacht, dat ze wakker zijn, zou hun ook onrecht aandoen. Ze zijn in half-slaap.

Straks gaat de kerk uit, de menschen verspreiden zich, maar:

Maar ik kom er uit — verward en verbijsterd, gebogen en gebroken van ziel. Onweersaanbaar voel ik mij aangedreven om alleen naar de duinen te gaan. Op een der hoogste toppen zet ik mij neer, en kijk uit de verte nog eens met weemoed naar het Eenzame Dorp. Ik denk nog eens terug aan den jongen man met de weekde stem en het weekde gelaat, die daar straks op den kansel stond.

Wat zal er van dit jonge leven worden?

Ik zie voor hem twee mogelijkheden. De eerste

woorden, begon men te onderstellen, dat Zijn spreken niet duidelijk, maar raadselachtig was. Men ging de klaarlijkheid van Zijn onderwijs voorbij, om Hem het spreken in raadselspreuken te kunnen verwijten.

Thans voor Kajafas keert men de orde om: voorzover Christus inderdaad in raadselen sprak, wordt het raadsel zóó besproken, alsof het elk volkomen duidelijk was, alsof het ook den simpelste zijn bedoeling doorzichtig had gemaakt.

Heden zegt men tot Christus: Gij preekt niet in de zon, doch in de donkere kamer.

Morgen — neen, ook nog heden — zegt men Hem: Uw donkere kamer is lek; wij hebben er alles van verstaan en begrepen.

Op één dag wordt het mysterie, dat in den Christus is, bevestigd en geloofend, al naar het vleesch dit wil.

En zoo heeft Jezus Christus het altijd gedaan in deze wereld; en ook altijd bij de rechtters van het Sanhedrin.

Vandaar ook, dat de masjaal van Jezus een beheerschend moment geworden is in het proces. Niet alleen vraagt de hogepriester dadelijk een antwoord van Jezus op den masjaal (Matth. 26:61; Marc. 14:60), maar ook komt bij het kruis van Golgotha het thema van den masjaal terug (Matth. 27:40; Marc. 15:29). Zelfs na Christus' dood en opstanding heeft men den masjaal gekeerd tegen Jezus' discipelen, want ook Stefanus schijnt gevonnist te zijn, doordat het Sanhedrin, te oud om te leeren,²⁾ er niet tegen op zag, den masjaal van Christus ook tegen hem te keeren (Hand. 6:11-14).

K. S.

(Wordt vervolgd.)

N.B. Deze copie was bestemd voor het vorig nummer.

¹⁾ Zie ook hoofdstuk van verleden week.

²⁾ „Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade, en als ik wel gesproken heb, waarom slaat gij mij?“

³⁾ En dat, nadat in vervulling was gekomen de profetie van va 64, b.

Corrigenda.

In het artikel van verleden week. Kolom 1, regel 20 staat: „Maar omdat de masjaal bij Christus op geheel eigen“. Lees: „De masjaal komt niet alleen bij Christus“ (en vervolgens).